

Barnearbeid før i tida

Av Eldbjørg Skaug

Under et redaksjonsmøte forleden diskuterte vi hva vi leika i vår barndom, og Mysenavdelingen fortalte om mange forskjellige møteplasser og organisert leik om ettermiddagen og kvelden. De spurte hva vi på landet gjorde. Det blei stilt. Vi kunne ikke stille opp med et så variert fritidsliv, å hoppe i høyet og skrive bilnummer var flauere ting å komme med. «Vi jobba,» sa en. «Vi hadde ikke tid til å leike.» «Om søndagen leika vi, for da hadde vi fri». Stort sett var det sant.

Det høres nokså prektig ut, men faktum er at det er hva vi husker best:

plikter og oppgaver prega vår barndom fra unge år av, og det var vår moro, også. Å krype under låvegolv for å leite frem eggreir som ei asylsøkende høne hadde innretta seg i, var gøy. Å mate dyra også, plukke gras til kaninene, kjæle med dem. Nye, små kaninger dukka opp stadig vekk og måtte få eget bo etterhvert – til det sto en stabel med kaninbur ved låvebrua. Hente kuene inn til kveldsmjølking, fly barbeint i mjuke kutråkk der støv eller søle töt mellom tærne. Vi jaga vel litt for mye på kuene, for noen ganger gjorde de opprør, kuvendte foran

Lauritz Tuttoren hadde ikke så mange jevnaldrende å leike med. Godt å ha en storebror som kunne snekre ei lita potetkjerre. Bildet utlånt av Lauritz Tuttoren.

fjøsдора og strøk ned i havna. Da fikk vi .kiasa oss ut.

I våre dager har gårdsbarnehagene blitt svært populære, for kontakten barn-dyr får frem det beste i begge, og barna vet at det de gjør, er viktig. I vår tid var det nødvendig, og nåde den som ikke fôra dyra sine, for da døde de. Stor sorg å finne et dødt kjæledyr. Ansvarslæring med sine opp- og nedturer fikk vi uten planlegging og seminarer.

Når vi blei større, åtte-ti år, var det ut på åkeren og være med på alt. Luking var ei plage og pest, men da fikk vi betaling, i hvert fall hos andre. Høyonna var stort sett moro, det lukta så godt av høyet, og alle var med og var glade. Bærsesongen var også koselig. Sommeren var ei travel tid, og dagen blei avslutta klokka seks med bading i elva, dagens høydepunkt. Å arbeide var naturlig for oss, men når vi var trøtte

og leie, gjømte vi oss bort og svarte ikke når vi blei ropt på, eller vi satte oss på utedoen med et ukeblad. Det var et fristed; «Jeg sitter på do!» var godtatt. Å kunne lure seg til ei fristund, var et mål. Få være i fred ei stund.

Potetferien var et annet kapittel. Før arbeidshanskenes tid var det et mareritt med avslitte neglband og jord under neglene og i sår. Kaldt og sølete kunne det være. Men på tørre, pene høstdager var det latter og tullpreik og moro på jordet. God middag fikk vi hver dag der vi plukka; kjøttkaker eller lapskaus. Mens de voksne hvilte, stupte vi kråke i høyet og klatra i bjelkene.

I ettertid skjønner vi at dette var et godt liv med kvaliteter mange kan misunne oss: Vi var nødvendige for familiens ve og vel, vår innsats var viktig. Stakkars de barna i dag som føler seg overflødige og ikke kjenner på kroppen at de trengs.

Pavesegl tilhørte pave Innocens IV

Vi som har satt oss litt inn i historien om Haakon Haakonsson, husker at pavens kardinal, Vilhelm av Sabina, kom og kronet kong Haakon i Kristkirken i Bergen i 1247. I Aftenposten 14. september i år kan vi lese følgende lille notis: «Paveseglet som nylig ble funnet ved bispeborgen i Gamlebyen i Oslo tilhørte pave Innocens IV (1243–1254).

Det er arkeologer fra Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) og konservatorer fra Kulturhistorisk museum i Oslo som har kommet frem til det. Det var denne paven som ga den norske Kong Haakon Haakonsson dispensasjon til å bli kronet til tross for at han var «uektefødt», sier Egil Bauer i NIKU»

Så vet vi det! Vi tror nok at Inga fra Varteig likevel elsket sin uekte sønn, født på Folkenborg!